

הביאני הדרין

גליון 205

מדרן רבינו ראש הישיבה שליט"א

ישקני מנשיקות פיהו

נמסר בשבת אחים גם יחד בשבוע זה לבני הוועד השלישי, מחזור ל"ד

מ"מ כיון שלמדו תורה, א"כ הרי לפרוש ממנה איני יכול, והתורה עצמה לא נפגמה אף מחמת אותם ג' העבירות, שאין עבירה מכבה תורה, א"כ היאך ניטלה אותה הבת יחידה. ועל כך פירש השי"ת שכיון שנחסר בהערכה לתורה כדבעי, הוא הגורם הפנימי לכך, ובזה חמור אף יותר מג' העבירות, שכל שנחסר בחשיבות הבת יחידה, כבר אינם ראויים לה. ומה שאמרו בגמ' ביומא הנ"ל, שהגורם היה ג' העבירות, אפ"ל שבאמת מחמת חוסר הערכה כדבעי ניטל הקישון, אך עדיין אין בכך סיבה לכל העונשים הנוראים שנכרכו בכך, והיציאה לגלות, ועל כך פירשו בגמ' ביומא שהם היו מחמת אותם ג' העבירות. אולם עדיין לולא הפגם בתורה עצמה, לא היה נחרב הבית, וממילא גם לא היו גולים, שכל שעדיין הבת קיימת אצלנו בשלימותה, הרי לפרוש ממנה איני יכול].

אולם יל"ע שהרי חזינו שהתורה עדיין נמצאת עמנו, ואמרינן 'ואין שיוור רק התורה הזאת', ובגמ' בשבת (דף קלא ע"ב), תניא רבי שמעון בן יוחאי אומר ח"ו שתשתכח תורה מישראל, שנאמר 'כי לא תִשְׁכַּח מִפִּי זְרַעוֹ, וכו', אלא מה אני מקיים 'ישוטטו לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר ה' וְלֹא יִמָּצְאוּ' - שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד. ומבואר שנחסר רק בחינה מסוימת בתורה, וצ"ב.

וי"ל שעדיין אי"ז סיבה מספקת בכדי ליטול את הבת יחידה, שמאחר שכבר ניתנה לנישואין, אזי מחמת חוסר הערכה לא מתבטלני הנישואין, ועדיין אין בזה גט כריתות, [וכמשנ"א פה אָמַר ה' אֵי זֶה סֵפֶר פְּרִיטוֹת אֲמַקְסָם אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיךָ, וגו']. והן אמנם אם מלכתחילה לא היינו מעריכים אותה כדבעי, לא היתה ניתנת לנו ולא היינו זוכים בה, אבל באמת בשעת נתינתה בירכו בתורה תחילה - וכראוי, שהרי הילפותא לברכת התורה לפנייה מהאי קרא שאמר משה רבינו ע"ה לישראל,

שמעו בקולי היינו 'לא הלכו בה', אמר רב יהודה אמר רב, שאין מברכין בתורה תחלה. וידועים דברי הר"ן שם בשם רבינו יונה ז"ל שפירש שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ שיהא ראוי לברך עליה, עיי"ש. וכן מבואר ברש"י בב"מ (דף פה ע"ב), שמכיון שלא בירכו גליא דעתייהו שאינה מתנה חשובה להם.

ולכאורה הדבר תמוה, וכי מחמת שלא החשיבו את התורה כדבעי וביטלו מצוות ברכת התורה, מגיע העונש הנורא של חרבת בית המקדש, ולהגלותנו מהארץ. ולהאמור הדברים פשוטים, שמכיון שזולזלו בבת היחידה, הרי בכך פגמו והחסירו בכל סיבת הזכייה בבית המקדש, שמחמתה שוכן האבא באותו הקישון, וכמו שאמרו במדרש הנ"ל שעל כך נאמר 'כי לָקַח טוֹב נְתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אֶל תַּעֲזְבוּ, והזהרנו בכך שלא נעזוב את אותו המקדש הטוב שכביכול המוכר נלקח עמו, וכאשר אין מתנה זו חשובה בעיניהם כדבעי, ולא מברכים עליה הרי בכך נחשב לעזיבה, ומשורת הדין ליטול את הבת להחזירה לבית אביה, וממילא מתבטל אותו הקישון, שהרי לפרוש ממנה איני יכול. ואמנם לפי"ז נמצא שבחורבן בית המקדש ניטלה גם התורה, וכמשנ"א 'מִלְכָּה וְשָׂרִיָּה בְּגוֹזִים אֵין תּוֹרָה, ואמרינן 'וְנִשְׁלַל כְּבוֹד מִבֵּית חַיִּינוּ, ואין כבוד אלא תורה, וכן אמרינן 'יה"ר מלפניך שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך'.

[ויל"פ שזו היתה עיקר שאילת החכמים והנביאים, 'על מה אבדה הארץ', שבאמת צ"ב ממה שמבואר בגמ' ביומא (דף ט ע"ב), שבת המקדש הראשון חרב מחמת ג' העבירות החמורות, ודרשוהו מפסוקים בתחילת ירמיה, ומאידיך הכא מבואר שהוא מפני שלא בירכו בתורה תחילה. וי"ל שתמיהתם היתה שאף שמגיע עונש כ"כ נורא על ג' העבירות החמורות,

במדרש ריש הפרשה, עה"פ 'ויקחו לי תְּרוּמָה', הה"ד 'כי לָקַח טוֹב נְתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אֶל תַּעֲזְבוּ, אל תעזבו את המקח שנתתי לכם, יש לך מקח וכו', ויש לך מקח שמי שמכרו נמכר עמו, אמר הקדוש ברוך הוא לישראל מכרתי לכם תורת כביכול נמכרתי עמה שנאמר 'ויקחו לי תְּרוּמָה', משל למלך שהיה לו בת יחידה בא אחד מן המלכים ונטלה ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו אמר לו בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך אלא זו טובה עשה לי שכל מקום שאתה הולך קישון אחד עשה לי שאדור אצלכם שאיני יכול להניח את בתי, כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל נתתי לכם את התורה לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה איני יכול אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו שנאמר 'ועשו לי מקדש', עכ"ל.

ומבואר שפי' חז"ל 'עה"פ' ויקחו לי - אותי, שכביכול ע"י התרומה להקמת המשכן אנו לוקחים את הקב"ה להיות עמנו, וסיבת זכייתנו לכך מכח התורה שניתנה לנו ממלכו של עולם, שהיא הבת היחידה שלו, שאינו יכול לפרוש ממנה, ומחמתה נלקח עמה אלינו להשרות שכינתו באותו הקישון שהוא המשכן והמקדש, כמו שנאמר 'וְעָשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנִתִּי בְּתוֹכָם'. ומה"ט נמי הצטוונו ליתן בו את לוחות העדות, ולהשימם בארון העדות בקודש הקדשים, שהם סיבת כל המשכן, ועליהם נקבע שמו 'משכן העדות', שהיא התורה.

והנה בגמ' בנדרים (דף פא ע"א), אמר רב יהודה אמר רב, מאי דכתיב 'מי האיש החכם ויבן את זאת', דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקדוש ברוך הוא בעצמו, דכתיב 'וַיֹּאמֶר ה' עַל עֵזְבְּכֶם אֶת תּוֹרָתִי אֲשֶׁר נְתַתִּי לְפָנֶיךָ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי וְלֹא הִלְכוּ בְּה', היינו 'לא

עמה, ובאותה המידה נענשו, שאזי כבר לא תזכו בלימודה לראות את המלך עצמו, ואף שנשתייר עמה, מ"מ יהיה זה בהסתר, וכהאמור.

והנה ברש"י בב"מ (דף פה ע"ב), כתב שלא בירכו ברכת 'אשר בחר בנו', שעל זה נאמר 'אשר נתתי לפניהם', שהיא הברכה הסמוכה לעסק התורה. ולהאמור יל"פ שאלו הם ב' הברכות, דהברכה הראשונה 'אשר קדשנו במצותיו וצונו לעסוק ב'דברי תורה', קאי על מצות הלימוד עצמו, ועל המלמד תורה לעמו ישראל, והתרוסף בברכת 'אשר בחר בנו', ונתן לנו את תורתו', שהיא על הלך הטוב והמתנה הנשגבה שניתנה לנו יחד עמו ית"ש, שנתן לנו את תורתו, כאשר אף המלך נמצא עמה, ובה חטאו 'על עזבם את תורתו אשר נתתי לפניהם', שלא ברכו 'נתן לנו את תורתו', וכנגד זה באמת הסתתר מעמנו המלמד תורה בחורבן הבית, שלא נזכה לראותו בגילוי, וממילא גם יחסר לנו בבהירות התורה, והדברים מאירים.

והנה בוודאי שבכדי לתקן את הפגימה והחטא, מוטל עלינו להרגיש ביותר את הלך טוב, שהמוכר נלקח עמה, וזה ע"י שנתחזק מאוד בברכות התורה, ובתפילה, וכמו שאמרו חז"ל בנדה (דף ע"ג), מה יעשה אדם ויחכם ירבה בשיבה וימעט בסחורה, והק', דהרבה עשו כן ולא הועיל להם, ותי', אלא יבקשו רחמים ממי שהחכמה שלו, שנאמר 'כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה', והיינו לצרף תדיר את בקשת הרחמים, להתבונן ולהרגיש בלימודה את האבא הנמצא עמה, ולהיות 'אנחנו וצאצאנו וכו', יודעי שמך', שבלמודה נדע את שמו יתברך הטמון בתורה, ולבקש לראותו עין בעין בשוב ה' ציון, בב"א.

הביאני חדריו

ו"ל ע"י חבר תלמידים חניכי הישיבה הקדושה.
הדברים המובאים בגיליון בדרך כלל, הינם מכתבי תלמידים וכו' ולא עברו את שבט ביקורתם של רבותינו שליט"א.
הגליון נוגד בעיקר עבור בני הישיבה לדורותיה, החפצים להמשיך להתחנך ולהתעלות כבימי קדם לאורה ובדרכה של הישיבה ק"ק.

לקבלת הגליון ולהערות והארות
0539747@gmail.com | 4 שולחה 08-9747479

ואמנם גם בזמן שהיה בית המקדש על מכוננו, היה נצרך עמל ויגיעה בכדי לזכות להבין ולהשכיל בתורה, וכבר מזמן שבירת לוחות הראשונות הוצרכנו ליגע ולטרוח כמבואר בחז"ל, אולם מ"מ המלמד היה בגילוי והארת פנים, והיתה הבהירות והברירות באופן נעלה מאד. ועל כן אנו מייחלים ומתפללים על העתיד לבא עלינו, 'ישקני מנשיקות פיהו' שקבלת הנשיקות המה הגילוי וההארה הגדולה ביותר, וכעת אין לנו את הקירוב שע"י הנשיקות הללו, אך עדיין יס' לכל יחיד ויחיד את הרגשת אותם הנשיקות, שכאשר עמל ומתייגע, ולבסוף מבין, הריהו מרגיש את אותה ההארה והנשיקה, ומ"מ אינה נשיקה בקירוב גמור ובגילוי, ועל כן אנו מתפללים 'יה"ר שייבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך', והיינו שיוחזר לנו אותו הקירוב ותחזינה עינינו בשובך לציון, לקבל בגילוי מנשיקות פיהו, וממילא תגדל השגתנו בתורה לאין ערוך, שמפיהו דעת ותבונה.

***

ויל"פ בזה עוד, עפ"י דברי הגמ' בע"ז (דף יט ע"א), דדרשו עה"פ 'פי אם בתורת ה' חפצו ובתורתו יתנה יומם ולילה', שבתחילה נקראת תורת ה', ולבסוף נקראת על שמו, ופירש"י לכל תלמיד שטרך בה. ומה"ט דרשינן נמי בקידושין (דף לב), שת"ח יכול למחול על כבודו, דיקריה דיליה היא. ומאידך כתיב 'כי לקח טוב נתתי לכם תורתו אל תעזבו'. וי"ל שנכלל בהאי קרא, שאף לאחר הניתנה עדיין נקראת גם תורתו, שעדיין שם הנותן עליה, וכמו שאמרו במדרש הנ"ל שנלקח עמה. ויל"פ בזה עפ"י המשל דלעיל, שאף שע"י הנישואין זכה החתן בבת, מ"מ עדיין צריך להתנהג עמה במעלתה - לכבדה כבת מלך, ולראות את המלך שנמצא עמה, ועל כך באה האזהרה 'תורתו אל תעזבו', שאף שקניתם אותה עמה ולהחשיבה כלקח טוב שהמוכר נלקח עמו, ולראות בה את המלך עצמו, ונכלל הענין באזהרת 'תורתו אל תעזבו'.

ולפי"ז יתפרש שעל כך גופא היתה התביעה שגרמה לחורבן, שהרי בפסוקים שנאמרו בירמי' נאמר אותו הלשון, 'ויאמר ה' על עזבם את תורתו אשר נתתי לפניהם', ופירשו חז"ל מפני שלא בירכו בתורה תחילה, והיינו שלא ראו לפניהם את המלך השרוי עמה, ועל כך נענשו שעברו על אזהרת 'פי לקח טוב נתתי לכם תורתו אל תעזבו', שלא ראו בה את הטובה הזאת שהמוכר נלקח

'פי שם ה' אקרא ה'בו גדל לאלקינו', ובוודאי שבתחילה כלל ישראל נתנו את כל הגודל והשבח הראוי, ולפיכך זכו בה, ואזי אף שאח"כ פסקו מלברך עליה, עדיין אי"ז סיבה להפקעתה, אולם מ"מ כבר אין בכוחה לגרור אחריה את האבא שישאר עמנו, שמכיון שכעת במצב שכזה כבר אינם ראויים לאותה הבת, אזי אף שלא ניטלה, מ"מ כבר אין בכוחה להשאיר את האב עמנו - בתוכנו. [וע"ע בשפת"ד ח"ב במאמר 'כי לקח טוב' שפירשנו באופ"א].

ועדיין צ"ב דהרי כהאמור משמע שנחסר מחלקנו בתורה, וכמו"כ הרי לפרוש ממנה איני יכול, ואם נחרב הקישורן היאך תישאר ותתקיים בדיני התורה. ואם באמת נחסרה מעמנו, יל"ע מה הוא החלק שנחסר, והיאך אי"ז מעכב את מה שכן נשאר.

וצ"ל שבאמת הנהגת הפרוש ממנה איני יכול - קיימת, והשי"ת נשאר לגמרי עם תורתו, אלא החיסרון שנוצר הוא שהמלך הסתתר מעמנו, וכמשל לאותו המלך שכשיראה שמזלזלים בבתו אף שלא יטלנה בחזרה שכבר נכנסה לרשות הבעל, מ"מ יסתתר מחתנו, וישאר עם בתו בהיחבא, ושלא יראה החתן את אותו הקישורן שבו הוא מסתתר. וכמו"כ בנמשל, שהנה בבית המקדש היה המקום שבו חל גילוי השכינה - שכביכול ראו את פני המלך. אך לאחר שלא החשיבו את התורה כדבעי, נלקח אותו הגילוי, ונחרב הבית, ואמנם המלך נשאר עמה, שהרי לפרוש ממנה איני יכול, אבל מאידך גם התורה עדיין בדינינו, ונענשנו שלא נראה בגילוי את המלך הנמצא עמה, וזהו השינוי הנורא שקרה בחורבן, והיינו ההסתר פנים.

ולפי"ז יתפרש מש"א 'זאין שיוור רק התורה הזאת', שכביכול לנו ולעינינו נראה שיש את הבת יחידה בלא אביה, אבל באמת שרוי האב בתוכנו, וזה בחינת השכינתא בגלותא. ואזי מצב זה גופא שאין המלמד תורה נראה לעינינו, בהכרח מגרע מההבנה והבהירות בתורה, וכמש"א בעירובין (דף יג ע"ב), אמר רבי, האי דמחדדנא מחבראי - דחזיתיה לרבי מאיר מאחוריה, ואילו חזיתיה מקמיה - הוה מחדדנא טפי דכתיב 'והיו עיניך ראות את מוֹרֵיך', שבאופן שהמלמד נראה לעינינו הרי מתוסף בכך הבנה יותר ברורה. וזה מש"א בגמ' בשבת (דף קלא ע"ב), מה אני מקיים 'ישוטו לבקש את דבר ה' ולא יקצאו' - שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד, והיינו שיחסר בהבנת ובבהירות דברי התורה.

ברכת מזל טוב

לידידינו בוגרי וזומכי הישיבה"ק
לרגל השמחה השוויה במעונם ה"ה

מוריניו הגאון רבי חיים דוד מינצער שליט"א
לרגל הולדת הנכד
בן לבנו הרב שמואל מינצער

מוריניו הגאון רבי אלעזר שושן שליט"א
לרגל הולדת הנכד
בן לבנו בוגר הישיבה הרב יעקב ישראל שושן [כא]

הגאון רבי מרדכי גוטסגנדה שליט"א [ג] להולדת הנכדה
בת לבנו בוגר הישיבה הרב שלמה גוטסגנדה [כז]

ידידינו הרב הנוך פכטהלט [א] - לרגל הולדת הנכדה
הרב יחזקאל זיבידט [ז] - לרגל הולדת הנכד
הרב שלמה שרפרהץ [ז] - לרגל הולדת הנכדה

הרב ישראל שלום לודיא [ה] - לרגל אירוסיה בת

הרב יוסף סימון [י] לרגל הכנס הבן לעזתו"מ
הרב אורי מיטלמן [טו] לרגל הכנס הבן לעזתו"מ

הרב משה קורלנסקי [יב] להולדת הבן
הרב אשר וולף [כד] להולדת הבן
הרב שאול כהן [כה] להולדת הבן
הרב שלמה זלמן רוטשטיין [כו] להולדת הבן
הרב שרגא משה קלמנוביץ [ל] להולדת הבן

הרב עקיבא ברונר [יב] להולדת הבת
הרב שלמה אברהם [טז] - להולדת הבת
הרב שלמה גולדנבל [כג] - להולדת הבת
הרב אברהם חיים לפקוביץ [כו] להולדת הבת
הרב שאול כהן [כז] להולדת הבת
הרב חיים שיק [כח] להולדת הבת
הרב פנחס גרוס [ל] להולדת התאומות
הרב אברהם רובינשטיין [ל] להולדת הבת
הרב אלחנן משה פולק [ל] להולדת הבת

בברכה נאמנה שיזכו לגדלם להזרה לחופה ולמעש"ט

הבה"ה משה דוד קרלנשטיין [לא]
לאירוסיו עב"ג למשפ' פינקלשטיין י-ם
הבה"ה אברהם אליהו הכהן רוט [לא]
לאירוסיו עב"ג למשפ' לודיא מקרי"ס

בברכה נאמנה שיזכו לבנות בית נאמן בישראל

ניתן לעדכן שמחות בקו הבוגרים: 08-9747479
או במייל: 0539747@gmail.com

והיו הקרבים פְּרָשִׁי כְּנָפִים לְמַעַל סִכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם
עַל-הַכַּפָּרֶת וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל-אָחִיו אֶל-הַכַּפָּרֶת
יְהִיו פְּנֵי הַקְּרָבִים: (כה,ב)

וכשהיו ישראל עולין לרגל הא מראין להם הכרובים שפניהם איש אל אחיו וא"ל ראו חיבתכם לפני המקום. ויאשיהו גנו הארון, והוא דבחה"ז אין אנו רואין בעליל חיבתנו לפני המקום, אבל אכתי קיימת חיבתנו לפני המקום אלא שהיא במסתרים, ובמקום המטמוניות שהוא בית שם ועבר שבו נטמן יעקב אבינו שהוא הבית מדרש שם מצויה ושם נראית חיבת הקב"ה לנו כמו שהיתה נראית כשהיו ישראל עולין לרגל.

*

ובזמן שאין עושין רצונו של מקום פניהם לבית, והובאה קושיית הראשונים בב"ב (דף צ"ט ע"א) דאיתא ביומא (דף נ"ד ע"ב) דכשננסו אויבים להיכל ראו הכרובים מעורים זה בזה, והלא בזמן שאין עושין רצונו של מקום פניהם לבית.

אכן כתבו דבשעת החורבן דכתיב 'עמו אנכי בצרה', הלכך אף דאין עושין רצונו של מקום מעורין זה בזה.

ונראה דהיינו דאיתא שם ביומא דכי נכנסו אויבים להיכל וראו הכרובים שהיו מעורין זה בזה אמרו וכו' מיד הזילום, ונראה דאי היו האויבים רואין כן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום לא היו מזדלזלין ישראל בעיניהם, אכן כי ראו כן בשעת חורבן שלא היו ישראל עושין רצונו של מקום ולא השכילו האויבים להבין ענין זה דעמו אנכי בצרה, אמרו ישראל וכו' מיד הזילום.

ותירצו בזה עוד דחייב אדם לפקוד את אשתו קודם שיצא לדרך.

(חיי דוד עה"ת)

ברכתכם מבית ה'

מעומקא דליבא נשגח ברכותינו קמיה האי גברא עמוד התווך של קהילתנו המעמיר, ראש וראשון לכל דבר שבקדושה, יראתו קודמת לחכמתו, תלמיד חביב לרבותינו הגאונים שליט"א ודולה ומשקה מתורתם, חכם ונבון בכל מלאכת מחשבת להקמת בית מדרשינו, ופועל הוא ובני ביתו שיחיו ללא לאות בהצנע לכת ובמסירות עצומה להעמדת ביהמ"ד על תילו לפאר ולרומם בית אלוקינו ה"ה

הרה"ג רבי ישראל שלום לודיא שליט"א

לרגל השמחה הגדולה באירוסיה בתו הבלה המהוללה תח"ו

עב"ג הבחור החשוב מבחירי הישיבה"ק החתן
אברהם אליהו הכהן רוט הי"ו

יה"ר שהבית אשר נבנה יהיה בית גדול לה' ולתורתו, לשם ותפארת, ויזכו לראות דורות ישרים מבורכים בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות, כשאיתם המהורה, להיות הברכה שרויה תמיד במעונם, ויתקיים בהם 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'

נעתירת
לומדי ומתפללי

ביהמ"ד קהילת חניכי ישיבת 'כנסת יחק' חדרה

הגאון דבי מרדכי גוטסגנדה שליט"א

איסור לא ילבש' פרק ז' - הפתילות במראה

מתוך סדרת שיעורים לימי השובבי"ם

[וצל"ע בדעת השו"ע שלא העתיקו]. וכתב הר"ן, ושמעתא דהכא (בע"ז) ומתני' דשבת ותוספתא נמי בכי איירי, ואפ"ה הוצרכו להתייר לבית ר"ג, לפי שהחברים היו נמנעים בכ"מ וכו'. [השוה הר"ן להעברת שיעור ביה"ש ובה"ע דמותר במקום שנוהגים בו גם אנשים, והחברים נמנעים. - ועיקר ההיתר במידו דנהגו גם אנשים, נת' לעיל בהרחבה].

[והנה לדעת הר"ן יהי' נמצא חומרא וקולא, בדמקום שהוא רק דרך נשים, אסור לכל צורך, ואף שאינו לנוי, ומאידך במקום שנהגו גם אנשים מותר - ואפי' להתנאות, והחברים נמנעים].

*

[ובכביאור הגר"א תמה ע"ד הר"ן דהו"ל לאוקמה דהא דהתיירו רק לר"ג במקום שנהגו רק נשים, ודאו לאחרים אסור מדינא ע"ש. ואולי י"ל עפ"י מ"ש בכנה"ג (ע"ה"ג ס' קפב) דלדעת הר"ן הסתכלות במראה - במקום שרק נשים רואות במראה - הוי איסור דאורייתא לאנשים, וכיאר דע"כ לא הו"מ לפרש דהתיירו לצורך תספורת, דלא יסתפר מן העכו"ם ולא יעבור איסור לראות במראה ע"ש, ורק במקום שגם אנשים רגילים דמדינא מותר, ולצורך הנ"ל התיירו אף לחברים, וכמו"כ י"ל לדעתו דרק מה"ט דגם אנשים רגילים התיירו לבית ר"ג. וע"ע בס' בגדי איש].

דעת הגר"א

ובעיקר דעת הר"ן, הגר"א כתב דאין נראין דבריו מה שחילק בין מקום שנהגו [גם האנשים], והוכיח מהא דאמר' (בשבת נ' ע"ב) מגרר אדם וכו' ואם בשביל [ליפות אסור], ואף מאן דפליג שם דוקא משום כבוד קונו אבל כה"ג ודאי לא, וע"ש עוד מאיסור ליקוט שערות לבנות, ונת' לעיל פ"ו.

החברים

והנה הרמ"א לא הביא מ"ש הר"ן דהחברים נמנעים בכל מקום, [כמ"ש בס' קפב ס"א], אבל הגר"ע א"ע"ה"ג ובגליון מהרש"א (ס' קפב ס"ו קנז) העתיקו לד' הר"ן דהחברים נמנעים בכ"מ. ובשכנה"ג (ס' קנז) כ' דיש חברים נמנעים ויש שאינם נמנעים, ואפשר דסמכו על מה שהביא המרדכי (בע"ז) בשם י"א שאין איסור כלל להסתכל במראה ע"ש [אא"כ במלקט שחורות מתוך לבנות, ע"י בד"מ בסו"ד].

*

והנה מה דהחברים נמנעים - אף במקום שגם אנשים רגילים - לכאן י"ל דהיינו בהסתכלות לנוי, משא"כ לתספורת מהעכו"ם וכן כמו"כ לצורך רפואה או להסיר הכתמים מפניו או נוצות מראשו וכו', הרי מותר לכולהו, [וכמ"ק קצת ברמ"א, ודו"ק]. ועיין. [ואולי ההמירו כלא פלוג' או שמא יבואו להסתכל לנוי].

והנה כמו"כ מותר - אף לחברים - להסתכל במראה לצורך התפילין, דהא אינו להתנאות, וכן נהגו כמה מגדולי ישראל זצ"ל. ואמנם היו גדולים וצדיקים שנמנעו אף להסתכל במראה לצורך התפילין, וכיאר דטעמם משום דאפשר באופ"א. [ואולי חששו עפ"ד התוס' שכ' 'ובוחן לבות הוא יודע', (ובד"מ שם בסו"ד: סוף דבר רחמנא לכא בעי). ויש שהחמירו עפ"י קבלה].

אופנים שונים

העירו לר"ן אם איסור ההסתכלות במראה דוקא בדרך התבוננות ועיון, או גם בהעברה בעלמא, ול' "הסתכלות" שנקטו הפו' מ' דוקא בדרך התבוננות ועיון, ע"י בס' שו"ע המקוצר (יו"ד ח"א ע"מ' תסט ולהלן בסו"ד). [וע"ש בשם מהרי"ן שלא להסתכל כל עיקר - ומיהו לכאן זהו עפ"י קבלה ע"ש].

עוד יל"ע אם הסתכלות בחלון (ובמים) ובמקום שמשתקפת דמותו, אם הוי כהסתכלות במראה, ולכאן אי"ז דרך נשים, ועיין (וע"י בס' בגדי איש פ"ו ס"י).

*

[וביותר י"ל בכ"ז, לדעת האגרו"מ (יו"ד ח"ב ס' סא) דאין האיסור בזה מצ"ע מעשה נשים, אלא רק משום דעצם ההקפדה על היופי בדקדוק בהתבוננות במראה הוי התקשטות כדרך נשים ע"ש (והו"ד לעיל פ"ג), דלכאן זהו שייך רק במאריך ומתבונן יפה, וגם במראה דוקא, ועיין בכ"ז].

בשו"ע (יו"ד ס' קנו ס"ב): אסור לאיש להסתכל במראה משום לא ילבש גבר, אא"כ משום רפואה כגון שחושש בעיניו או שמספר עצמו או אם מסתפר מן העכו"ם בינו לבינו וכדי לראות אדם חשוב מותר לראות במראה.

וכתב הרמ"א: וי"א הא דאסור לראות במראה היינו דוקא במקום דאין דרך לראות במראה רק נשים, ואית ביה משום לא ילבש גבר, אבל במקום שדרך האנשים לראות ג"כ במראה מותר. ואפי' במקום שנהגו להחמיר אם עושה לרפואה שמאיר עיניו, או שעושה להסיר הכתמים מפניו או נוצות מראשו שרי, וכן נהגו. ע"כ.

דעת תוס' והרא"ש

ומקור הדברים, בגמ' (ע"ז כט ע"א) ת"ר ישראל המסתפר מעכו"ם רואה במראה וכו', דכיון דרואה במראה מתחזי כאדם חשוב. [לראות אם מסתפר יפה באומנות, וסבר העכו"ם כיון דקפיד אהכי חשוב הוא, ומתיירא להורגו. רש"י].

וכתבו התוס' ובירושלמי דפרקין ישראל המסתפר מעכו"ם רואה במראה, מן הכותי אין רואה במראה, פי' לפי שאינם חשודים על שפיכות דמים, התיירו של בית ר"ג שיהו רואין במראה [פי' אף מן הכותי] מפני שהיו זקוקין למלכות. משמע שאסור לאיש לראות במראה, ונראה כי הטעם משום לא ילבש גבר שמלת אשה דמתרגם לא יתקן גבר בתיקוני איתתא, [-והיינו כראב"י].

והקשו התוס' מהא דתניא בשבת (קמט ע"א) אין רואין במראה בשבת, ומפרש בגמ' במראה של מתכת מפני שאדם עשוי להשיר בה נימין המדולדלות, ומשמע דוקא בשבת הא בחול שרי, התם באשה איירי וכו', וכ"מ בירושלמי וכו' ע"ש.

וסיימו התוס' ומיהו אינו אסור כ"א להתנאות דעבר משום לא ילבש גבר, אבל להסתפר ולגלח ולראות במראה שלא יחבל בעצמו, או משום מיחוש עינים ודאי מותר, ובוהן לבות הוא יודע. ע"כ. וכ"ה בתוס' בנזיר (נט סו"ע"א). וכ"ה ברא"ש (שם ס' יא). ואלו הם דברי המחבר בשו"ע כנ"ל.

*

ובדרכי משה הביא עוד מהסמ"ג, דמתיר אם רואה בו להאיר עינו, וכ"פ מהר"ר זעלקיל ז"ל דאם רואה במראה משום שיש לו נוצות בשערות או כתמים בפניו ומסירים כדי שלא יתנגה בין הבריות מותר, הואיל ואין כוונתו ליפות רק שלא יתנגה, וק"ו לת"ח דלא גרע מרכב שעל בגדו דאסור לת"ח, וכ"מ בתוס' (שבת נ' ע"ב) דאמר' גורר אדם גלדי צואה בשביל צערו ואם בשביל ליפות אסור, וכ' התוס' אם אין שם צער אחר אלא שמתבייש לילך בין הבריות שרי דאין לך צער גדול מזה וכו' ע"ש. [וזהו ד' הרמ"א בסו"ד].

[ובכ"ז מ' דהיינו אף דממילא גם רואה או את כל פניו. ודו"ק. ובכ"י (בבד"ה) הביא ואומרים שהרב כשהיו עיניו כואבות היה מכסה פניו בבגד חוץ מן העינים ומסתכל במראה].

איסור מה"ת או מדרבנן

והנה משמעות דברי הירושלמי (שבת פ"ו ה"א) דאיסור ההסתכלות במראה אינו מה"ת אלא מדרבנן, (וכ"ה באו"ז ס' קנא). וגם מה"ט שפיר התיירו לבית ר"ג. [ואמנם ע"י בכ"י סוס"י קעח לענין כמה מילי (מחוקקות העכו"ם) שהתיירו להקרובים למלכות].

ואין לה"ר מההיתר להסתכל במראה כשאינו לצורך נוי - להסוב' דזהו היתר אף בדברים האסורים מה"ת, וביותר להנת' לעיל (פ"ד) דבזה דאינו מלבוש, י"ל דמותר לכו"ע ע"ש. ואמנם י"א דגם היתר להסתכל לצורך תספורת זהו רק מה"ט דהוי דרבנן, ע"י בשכנה"ג, (והו"ד להלן). וכ"כ ביד הקטנה (פ"ו מע"ז) דאיסורו מדרבנן ע"ש. וע"ע להלן בדעת הר"ן. ודעת רבינו בחיי ע"ה"ת מ' דאיסורו מה"ת. (וע"י כר"ש ציון ע).

דעת הר"ן

והר"ן (ע"ז שם) כתב עוד, דבכל מקום שרגילין האנשים להסתכל במראה כמו הנשים, מותר, וליכא משום לא ילבש גבר שמלת אשה. וזהו מקור דברי הרמ"א הנ"ל.